

TRAKTORISTI AZAIDĀ

V. Ozola horeogrāfija un apraksts. R. Šteina mūzika.

Deja radīta 1962. gadā

Deja veltīta darba tēmai, kaut arī darba process tajā tieši nav parādīts.

Darba pārtraukumā traktoristi pulcējas vienuviet un gaida atnākam brigadierī. Viņš ierodas ar priecīgu vēsti: šāsdienas laikrakstā ievietota viņu biedra — darba pirmrindnieka fotogrāfija. Pārējie priecīgi apsveic sacensības uzvarētāju. Meitene atnes azaidu. Kamēr puīši ietur maltīti, meitene steidz laukmalā lasīt ziedus. Plūcot pa ziedlapiņai, viņa jokodama zilē — mil vai nemil? Meitenes rotaļu pārtrauc jaunais traktorists, kas, slepus piesteidzies, sagriež viņu straujā dejā. Meitene ķircinoties iemūk pārējo puīšu barā, un visi iesaistās kopējā rotaļā. Atpūtas laiks beidzies, visi raitā solī dodas atkal uz darbu.

Dejas sižets jāatklāj ne tikai ar soļiem, bet arī ar pantomīmas palīdzību.

Dejā piedalās septiņi puīši (pirmais, otrais, trešais, ceturtais, piektais un sestais — traktoristi, septītais — brigadieris) un viena meita — azaida nesēja.

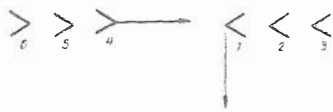
Vēlams, lai septītais puisis — brigadieris būtu spēcīgākais un plecīgākais dejotājs. Meitu ieteicams izvēlēties neliela auguma.

NOVIETOJUMS

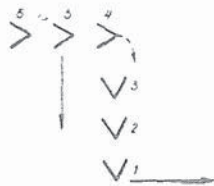
Dejas sākumā seši puīši — traktoristi nostājas pa trīs katrā skatuves malā dibenplāna kulisēs cits aiz cita (1. zīm.); rokas sānos; septītais puisis — brigadieris un meita — azaida nesēja dejā iesaistās vēlāk.

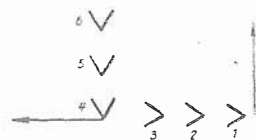
1. zīm.

2. zīm.

3. zīm.

4. zīm.

Pirmais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.—16. t.)

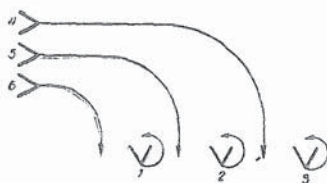
- 1.—4. t. Pēc četrām ievadtaktīm no skatuves labās malas dibenplāna kulisēm izsoļo pirmais, otrais un trešais puisis; izpildot 1. kustību, sākot ar kreiso kāju, dodas cits aiz cita gar dibenplānu līdz skatuves vidum (1. zīm.).
- 5.—8. t. Turpinot 1. kustību, sākot ar kreiso kāju, pirmie trīs puisi dodas pa skatuves vidu uz priekšu. Tai pašā laikā otrie trīs puisi gar dibenplānu dodas līdz skatuves vidum (2. zīm.).
- 9.—12. t. Pirmie trīs puisi gar priekšplānu dodas uz skatuves labo malu, otrie trīs puisi pa skatuves vidu nāk uz priekšu (3. zīm.).
- 13.—16. t. Pirmie trīs puisi gar skatuves labo malu dodas uz dibenplānu, otrie trīs — gar priekšplānu uz skatuves kreiso malu (4. zīm.).

Mūzikas 2. daļa (17.—24. t. × 2)

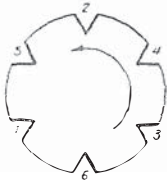
- 17.—20. t. Otrie trīs puisi, turpinot 1. kustību, soļo gar skatuves kreiso malu uz aizmuguri. Pirmie trīs puisi, izpildot 2. kustību, dodas uz priekšu (5. zīm.).

5. zīm.

6. zīm.

7. zīm.

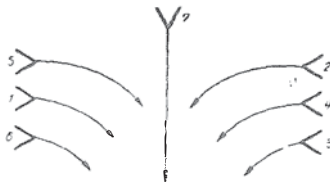
8. zīm.

21.—24. t. Pirmie trīs puīši, izpildot 2. kustību, apgriežas uz vietas apkārt pa kreisi. Otrie trīs puīši ar 2. kustību dodas uz priekšu un nostājas starp pirmajiem puīšiem (6. zīm.). Visi seši puīši izveido pusapli. Mūzikai atkārtojoties, puīši uzliek rokas viens otram uz pleciem un izveido apli. Dejojāji, dodoties aplī dejas ceļa virzienā, divreiz izpilda 3. kustību (7. zīm.). Otrā gājiena beigās aplis pārdalās uz pusēm un puīši nostājas pa trīs katrā skatuves pusē netālu no vidus (8. zīm.).

Mūzikas 3. daļa (25.—40. t.)

25.—28. t. Puīši — traktoristi dodas pa trīs uz katru skatuves malu, izpildot 4. kustību (kustību sāk ar seju pret kulisēm un beidz ar seju pret skatītājiem). Tai pašā laikā no skatuves labajām dibenplāna kulisēm, izpildot 1. kustību, izsoļo septītais puīšis — brigadieris, kas straujā solī virzās gar dibenplānu līdz skatuves vidum (8. zīm.).

29.—32. t. Septītais puīšis, turpinot 1. kustību, nāk pa skatuves vidu uz priekšu. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais, piektais un sestais puīšis, izpildot 4. kustību, sākot ar kreiso kāju, dodas pie septītā puīša un apdejo pusapli (9. zīm.).

9. zīm.

10. zīm.

33.—40. t. Septītais puisis izvelk no kabatas «salocītu laikrakstu», atloka vaļā un rāda, ka tajā ievietota kāda fotogrāfija, pēc tam norāda uz sesto puisi. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais, piektais un sestais puisis, izpildot 5. kustību, virzās pa labi un pa kreisi pusaplī ap septīto puisi (10. zīm.). Viņi «skatās laikrakstā».

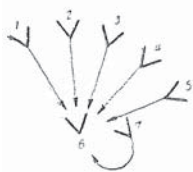
Otrais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.—16. t.)

- 1.—4. t. Sestais puisis, ieraudzījis, ka viņa fotogrāfija ievietota laikrakstā, kautri slēpjot savu prieku, paiet sānis — nedaudz uz skatuves kreiso priekšējo malu. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais un piektais puisis izpilda uz vietas 2. kustību (tikai šoreiz kustības beigās neskatās pulkstenī, bet gan «laikrakstā») — pārlicinās, vai tā tiešām ir viņu biedra fotogrāfija.
- 5.—8. t. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais un piektais puisis ar četriem gājiena soļiem pieiet pie sestā puisa, un visi ar četriem soļiem atmuguriski pavirzās uz aizmuguri. Septītais puisis panākas mazliet uz priekšu un pagriežas ar seju pret pārējiem puisiem (11. zīm.).
- 9.—16. t. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais un piektais puisis uŗā sesto puisi — trīsreiz uzmet augstu gaisā, ceturto reizi tikai mazliet paceļ un nostāda atkal uz kājām. Septītais puisis arī priecājas un dzīvo līdzī pārējiem: turot labajā rokā «laikrakstu», vēzē rokas uz augšu un uz leju vienā ritmā ar pārējiem puisiem. 16. t. beigās septītais puisis veikli «saloka laikrakstu» un «iebāž kabatā».

Mūzikas 2. daļa (17.—24. t.×2)

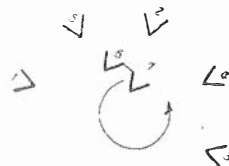
17.—20. t. Septītais puisis ar gājiena soļiem dodas pie sestā puisa viņu apsveikt (piegājis klāt, uzsit ar labo roku sestajam puisim uz kreisā

11. zīm.

12. zīm.

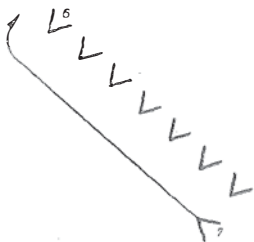
13. zīm.

pleca). Pārējie pieci puīši, izpildot 4. kustību un virzoties atmuguriski, izveido plašu pusloku (12. zīm.).

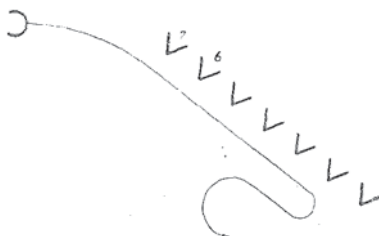
- 21.—24. t. Septītais puisis ar labo roku satver sestā puīša kreiso roku, paceļ sadotās rokas uz augšu un aplī apved apkārt sesto puisi, dodoties ar gājiena soļiem dejas ceļa virzienā (13. zīm.). Pārējie pieci puīši, sākot ar kreiso kāju, izpilda uz vietas 4. kustību.
- 17.—20. t. Septītais puisis ar abām rokām satver sesto puisi aiz jostas (seja vienam pret otru), sestais puisis saņem abas rokas septītajam puisim aiz pakauša. Šādā satvērienā abi puīši izpilda divus polkas soļus, pagriežoties uz labo pusi un virzoties iekšējā aplī dejas ceļa virzienā (sestais puisis sāk ar labo kāju, septītais puisis — ar kreiso kāju). Pēc tam septītais puisis paceļ sesto puisi un pagriežas pa labi (sestā puīša kājas vēziena laikā atrodas gandrīz vertikāli uz augšu 2. pozīcijā). Pārējie puīši virzās ārējā aplī dejas ceļa virzienā, izpildot 6. kustību (tajā brīdī, kad septītais puisis paceļ sesto puisi gaisā, pārējie atrodas pietupienā).
- 21.—24. t. Atkārtoti 17.—20. t. darbību.

Mūzikas 3. daļa (25.—40. t.)

- 25.—28. t. Septītais puisis ātri nostājas skatuves labās puses priekšējā stūrī un izstiepj sānis labo roku, uzaicinot visus pārējos puīšus nostāties vienrindas līnijā. Visi puīši nostājas līnijā pa diagonāli no skatuves labās puses priekšējā stūra uz kreisās puses dibenplāna stūrī. Pēdējais nostājas sestais puisis.
- 29.—32. t. Septītais puisis, nolīdzinot līniju, dodas gar puīšu ierindu uz skatuves kreisās puses dibenplāna stūrī un nostājas rindas galā (14. zīm.).

14. zīm.

15. zīm.

16. zīm.

17. zīm.

18. zīm.

33.—40. t. Visi puīši stāv ierindā. No skatuves kreisās puses dibenplāna kulisēm uznāk meita — azaida nesēja. Uz labās rokas viņa nes groziņu. Ar gājiena soļiem, katru soli uzsverot, meita paiet garām puīšu ierindai, pēc tam pagriežas pa labi un apiet nelielu aplīti dejas ceļa virzienā (15. zīm.).

Trešais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.—16. t.)

- 1.—8. t. Meita ar palēciena soļiem dodas uz skatuves labās puses priekšplāna kulisēm un dejas ceļa virzienā ved sev līdzī puīšus uz skatuves kreisajām dibenplāna kulisēm. Puīši, sākot no abiem diagonāles galiem, pa pāriem seko meitai; beigās paliek viens puīsis (16. zīm.). Nonākuši skatuves dibenplānā, puīši izveido apli un apsēžas ar sakrustotām kājām; meita paliek apļa iekšpusē.
- 9.—16. t. Puīši sēž aplī. Meita apļa iekšpusē ar polkas soļiem dodas dejas ceļam pretējā virzienā. Abās rokās turot groziņu, viņa piedāvā katram puisim azaidu un gājiena beigās noliek groziņu apļa vidū (17. zīm.).

Mūzikas 2. daļa (17.—24. t. × 2)

- 17.—20. t. Meita, atrodoties apļa vidū ar seju pret skatuves kreisās puses priekšplāna kulisēm, izpilda uz vietas polku pa labi un pa kreisi; pēc tam ar polkas soļiem dodas uz priekšu un ar pārlēcieni izlec ārā no apļa. Puīši sēž aplī (18. zīm.).

21.—24. t. Meita ar diviem polkas soļiem dodas uz skatuves kreisās puses priekšējo stūri, noliecas un ar labo roku norauj margrietiņu, pēc tam pieceļas un paņem ziedu kreisajā rokā. Divi priekšējie puisi, kas sēž aplī ar muguru pret skatītājiem, pagriežas un nosēžas tuvāk pārējiem ar seju pret skatītājiem.

Mūzikai atkārtojoties, meita virzās atmuguriski ar polkas soļiem uz skatuves vidu, ar labo roku plūc pa vienai margrietiņas ziedlapiņai un jokodama zilē: mīl vai nemīl? 20. t. sestais puisis ātri pieceļas, ar polkas soļiem dodas pie meitas un 24. t. ar abām rokām aptver meitu no mugurpuses ap vidukli (19. zīm.).

Mūzikas 3. daļa (25.—40. t.)

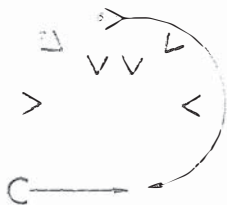
25.—32. t. Sestais puisis, griežoties ar nelieliem galopa soļiem pa labi, griež sev apkārt meitu (meita sāk ar labo, puisis ar kreiso kāju); meitai rokas pastieptas sānis. 32. t. meita ātri pagriežas pa labi un ar labās rokas rādītājpirkstu padraud nerātņajam puisim. Pārējie puisi sēž un dzīvi seko abiem deļotājiem.

33. un 34. t. Meita un sestais puisis ar seju viens pret otru izpilda polku uz vietas pa labi un pa kreisi; rokas sānos.

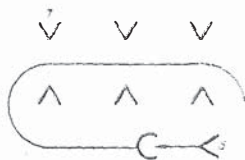
35. un 36. t. Abi slēgtajā roku satvērienā ar diviem polkas soļiem apgriežas uz vietas vienreiz apkārt deļas ceļam pretējā virzienā.

37. un 38. t. Meita un sestais puisis atkārtu 33. un 34. t. darbību. Pārējie puisi pieceļas un nostājas skatuves dibenplānā divās līnijās.

39. un 40. t. Meita veikli pagriežas pa labi un, bēgot no sestā puisa, ar polkas soļiem dodas gar skatuves kreiso malu pie pārējiem puisiem; sestais puisis tai seko (20. zīm.).

19. zīm.

20. zīm.

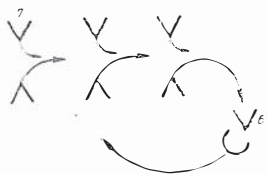
Ceturtais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.—16. t.)

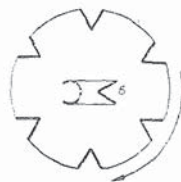
- 1.—8. t. Meita dejo starp abām puīšu līnijām un dodas dejas ceļam pretējā virzienā. Viņai seko sestais puisis (20. zīm.), kam pārmaiņus no abām līnijām pievienojas virknē pārējie puīši (pēdējais ir septītais puisis). Visi dejo polku; rokas sānos (21. zīm.). 8. t. meita un sestais puisis ieņem vidū, pārējie puīši, sadevuši izstieptas rokas, izveido apli.
- 9.—12. t. Sestais puisis un meita slēgtā vidukļa un plecu aptvērīenā izpilda divus polkas soļus, griežoties pa labi; pēc tam puisis paceļ meitu un apgriež gaisā apkārt. Pārējie puīši aplī ar galopa soļiem strauji dodas dejas ceļam pretējā virzienā (22. zīm.); rokas sadotas.
- 13.—16. t. Atkārti 9.—12. t. darbību.

Mūzikas 2. daļa (17.—24. t. ×2)

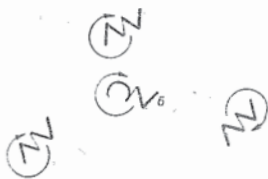
17. un 18. t. Dejojāji sadalās pa pāriem, saķeras labajos elkoņos un griežas ar palēciena soļiem. Meita un sestais puisis atrodas vidū (23. zīm.).
19. un 20. t. Pāri mainās vietām ar vijū. Katrs dejojājs pavirzās par vienu vietu uz priekšu, un izveidojas jauni pāri. Meita un sestais puisis arī ieslēdzas kopējā aplī. Satiekoties ar pretī nākošo dejojāju, sadodas kreisās rokas un paiet viens otram garām (24. zīm.).
21. un 22. t. Joprojām virzoties ar vijū un satiekoties jauniem pāriem, dejojāji griežas labajos elkoņos.
23. un 24. t. Satiekoties jauniem pāriem, dejojāji paiet viens otram garām, sadodami kreisās rokas.

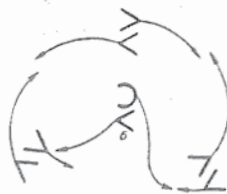
21. zīm.

22. zīm.

23. zīm.

24. zīm.

17.—24. t. Atkārto iepriekšējo astoņu taktu darbību (vija labajos elkoņos un kreiso roku sadošana).

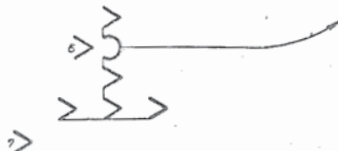
Mūzikas 3. daļa (25.—31. t.)

25.—28. t. Dejojāji viju pārtraukuši. Septītais puisis dodas ar 2. kustību pa diagonāli uz priekšu — uz skatuves labās puses priekšplāna kulisēm (25. zīm.).

25. zīm.

29.—31. t. Pirmais, otrais, trešais, ceturtais, piektais un sestais puisis un meita skatuves kreisās puses priekšējā stūrī izveido «traktoru»: trīs puisi nostājas priekšpusē cits aiz cita ar seju pret skatuves labo malu; viņiem aiz muguras divi puisi, sadodot rokas, izveido «krēsliņu», uz kura ar ceļgaliem uzmetas meita; sestais puisis nostājas aiz meitas un to pietur (palīdz meitai noturēt līdzsvaru; 26. zīm.).

26. zīm.

Trīs priekšējie puīši cits aiz cita virzās ar sīkiem soļiem (četri soļi vienā taktī), katru soli uzsverot; ceļgali nedaudz saliekti. Pārējie iet parastiem soļiem. Meita ar rokām vada «traktora» stūri. Septītais puisis soļo pēdējais un, ejot projām, ar roku māj sveicienu skatītājiem. «Traktors aizbrauc» uz skatuves labās puses pēdējām kulisēm.

KUSTĪBU APRAKSTS

1. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs.

1. un 2. t. Četri marša soļi, sākot ar kreiso kāju; rokas šūpo līdz soļu taktī.
 3. t. Solis un palēciens ar kreiso kāju, vienlaicīgi griežoties pa kreisi; rokas sānos.
 4. t. Solis un palēciens ar labo kāju, turpinot griešanos pa kreisi; 4. t. beigās kreiso kāju izstiepj uz priekšu.
3. un 4. t. laikā izpilda apgriezieni pa kreisi. Kustību turpinot, sāk atkal ar kreiso kāju.

2. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs.

1. un 2. t. Četri palēciena soļi, sākot ar kreiso kāju; rokas sānos.
3. t. Izklupiens uz priekšu ar kreiso kāju, labā kāja aiz muguras nostiepta.
4. t. Kāju stāvoklis nemainās. Kreiso roku virza uz priekšu un krūšu augstumā saliec elkonī (paskatās, cik pulkstenis). Kustību atkārtojot, sāk atkal ar kreiso kāju.

3. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs.

1. un 2. t. Četri palēciena soļi, sākot ar labo kāju; dejojāji izveidojuši apli un uzlikuši rokas cits citam uz pleciem.

3. t. Solis un palēciens ar labo kāju, griežoties pa labi. Labo roku saliec elkonī un paceļ acu augstumā («skatās»); kreisā roka nostiepta slīpi atpakaļ.
4. t. Solis un palēciens ar kreiso kāju, turpinot griešanos pa labi. Roku stāvoklis nemainās.
3. un 4. t. laikā izpilda griešanos pa labi. Kustību atkārtojot, sāk atkal ar labo kāju.

4. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs; rokas sānos.

1. un 2. t. Četri palēciena soļi, sākot ar labo kāju.
3. t. Solis uz vietas ar labo kāju, vienlaicīgi saliecot celī kreiso kāju, strauji paceļot sānis un iztaisnojot. Solis uz vietas ar kreiso kāju, vienlaicīgi izsperot sānis nostieptu labo kāju.
4. t. Trīs kāju piesitieni, sākot ar labo kāju. Kustību turpinot, sāk ar kreiso kāju. Kustību var izpildīt, virzoties uz priekšu, atpakaļ vai arī uz vietas.

5. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs; rokas sānos.

1. t. Solis ar labo kāju sānis pa diagonāli, kreiso kāju pieliek klāt labajai.
2. t. Solis sānis ar labo kāju; kreisā kāja nostiepta sānis.
3. un 4. t. Atkārtoti 1. un 2. t. darbību, tikai tagad sāk ar kreiso kāju un virzās pa kreisi.

6. kustība

Kustību izpilda četrās taktīs; rokas sānos.

1. un 2. t. Četri palēciena soļi uz priekšu, sākot ar labo kāju.
3. t. Lēciens uz priekšu ar abām kājām un pietupiens; seja pavērsta pa kreisi uz augšu.
4. t. Piecelšanās. Kustību turpina, sākot atkal ar labo kāju.

Polkas tempä

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The music begins with a dynamic marking of *mf*. The melody in the upper staff features eighth and sixteenth notes, while the bass line provides a steady accompaniment with quarter and eighth notes.

The second system of music consists of two staves. It begins with a first ending bracket labeled '1' above the first measure. The upper staff continues the melody, and the lower staff provides accompaniment. Dynamic markings include *f* in the first measure, *mf* in the third measure, and *f* in the ninth measure. Measures are numbered 1 through 5.

The third system of music consists of two staves. The upper staff continues the melody, and the lower staff provides accompaniment. Dynamic markings include *f* in the ninth measure. Measures are numbered 6 through 9.

The fourth system of music consists of two staves. The upper staff continues the melody, and the lower staff provides accompaniment. Measures are numbered 10 through 13.

2

14 15 16 *mf* 17

This system contains measures 14 through 17. The music is in a 4/4 time signature with a key signature of one flat. Measure 14 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 17 includes the dynamic marking *mf*. A box containing the number '2' is positioned above the first staff of this system.

18 19 20 21

This system contains measures 18 through 21. The musical notation continues with chords and melodic lines in both staves.

22 23 24

1. 2.

This system contains measures 22 through 24. Measure 24 features two first endings, labeled '1.' and '2.', which lead to different subsequent parts of the piece.

3

25 *mf* 26 27 28

This system contains measures 25 through 28. Measure 25 includes the dynamic marking *mf*. A box containing the number '3' is positioned above the first staff of this system.

29 30 31 32

This system contains measures 29 through 32. Measure 32 ends with a double bar line and a circled cross symbol (⊕), indicating the end of the piece.

Musical score for measures 33-36. The score is written for piano in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. Measure numbers 33, 34, 35, and 36 are indicated below the staff.

Musical score for measures 37-40. The score is written for piano in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. Measure numbers 37, 38, and 39 are indicated below the staff. Measure 40 contains the lyrics: *No zīmes līdz zīnei*. A repeat sign is present at the end of the system.

Nobeigums

Musical score for measures 41-44, labeled "Nobeigums" (Finale). The score is written for piano in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. Measure numbers 41, 42, 43, and 44 are indicated below the staff. A dynamic marking of *f* (forte) is present above measure 42. Measure 44 is marked with a double bar line and a repeat sign.

Musical score for measures 44-48. The score is written for piano in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. Measure numbers 44, 45, 46, 47, and 48 are indicated below the staff. Measure 48 ends with a double bar line and a repeat sign.